

Nr 270.

Av herrar **Weijne** och **Wagnsson**, *angående en centralisering av fortsättningsskolorna.*

I ett stort antal undervisningsavdelningar inom fortsättningsskolan är barnantalet relativt ringa. Detta sammanhänger med att man här endast har två årsklasser. Även i skolor, där man vid gemensam undervisning av fyra eller sex årsklasser kommer upp till ett ordinärt elevantal, blir detta i fortsättningsskolan tämligen litet.

Det måste därför ligga nära till hands att undersöka möjligheten av att genom sammanförande av undervisningsavdelningar nå ett även ur pedagogisk synpunkt ofta önskvärt högre barnantal, varigenom också kostnaderna för undervisningen skulle kunna rätt väsentligt nedbringas. När det gäller den egentliga folkskolan, har man redan slagit in på denna väg genom användande av skolskjutsar, till vilka staten numera bidrager med halva kostnaden.

Som exempel på vilka besparingar som genom transport av elever kunna vinnas, må erinras om ett försök, där en kommun på egen bekostnad vidtagit nämnda anordning. Det gäller Borås stads skoldistrikt, som omfattar ett ganska stort landsbygdsområde. I två av skolorna utanför stadens planlagda område var elevantalet vid innevarande läsårs fortsättningsskolekurs endast sex på varje plats. Skolstyrelsen beslöt då, att kurserna skulle sammanslås. Skjutsningen av barnen verkställdes per omnibuss och drog en kostnad av allenast 100 kronor. Anmärkas bör, att från staden till den ena skolan fanns regelbunden busstrafik, och barnen fingo följa med de ordinarie turerna, vilket i sin mån bidrog till transportkostnadens nedbringande. Genom här nämnda anordning inbesparades hela statsbidraget till en kurs, 450 kronor, varjämte skoldistriktet, som lämnar kommunalt bidrag till avlöning av lärare i fortsättningsskolan, gjorde en rätt stor besparing.

En centralisering av landsbygdens fortsättningsskolor skulle som största vinst medföra ekonomisk besparing. Men därjämte skulle ernås, att man även på landsbygden kunde få flera typer av fortsättningsskolor, mellan vilka barnen finge välja. Särskilt skulle det vara möjligt att i flertalet större skoldistrikt införa fortsättningsskolor med undervisning i huslig ekonomi för flickor, en skolform, vars stora värde erkännes även av dem, som i övrigt stå ganska kyliga mot 1918 års fortsättningsskolor.

Vår uppfattning torde bäst åskådliggöras med ett exempel. Vi tänka då på ett skoldistrikt med en centralt belägen kyrkskola samt fyra mindre

skolor på 5—10 km. avstånd från den förstnämnda. Namnet kan i detta sammanhang göra detsamma, då förhållandena säkerligen äro tillämpliga på ett flertal kommuner. I ett dylikt distrikt anordnar man nu fem fortsättningsskolor, varav fyra med relativt litet barnantal. I regel äro samtliga skolor av den allmänna typen. Om man i en dylik kommun centraliserade fortsättningsskoleväsendet till kyrkskolan, skulle undervisningsavdelningarnas antal säkerligen kunna nedbringas till exempelvis tre, lämpligen en allmän för gossar och flickor, en jordbruksbetonad för gossar och en i anslutning till huslig ekonomi för flickor. Härigenom skulle fortsättningsskolan bli både billigare och effektivare samt helt naturligt också mera uppskattad.

En dylik centralisering är på grund av elevernas ålder, 14 à 16 år, samt den korta undervisningstiden, i allmänhet 30 dagar under två år, lätt att genomföra. Det kan emellertid icke väntas, att kommunerna, vilkas enda kostnad för fortsättningsskolan i de flesta fall inskränker sig till eldning och städning av skollokalen, här skola taga initiativ.

Med stöd av det anförda tillåta vi oss vördsamt föreslå,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående fortsättningsskolornas centralisering inom de olika skoldistrikten, samt att Kungl. Maj:t därefter måtte vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 28 januari 1927.

Josef Weijne.

Ruben Wagnsson.
